SLOVENSKÁ REPUBLIKA: FÁZA 2

FOLLOW-UP SPRÁVA O PLNENÍ ODPORÚČANÍ Z FÁZY 2

APLIKÁCIA DOHOVORU O BOJI S PODPLÁCANÍM ZAHRANIČNÝCH VEREJNÝCH ČINITEĽOV V MEDZINÁRODNÝCH OBCHODNÝCH TRANSAKCIÁCH A REVIDOVANÉHO ODPORÚČANIA Z ROKU 1997 O BOJI S PODPLÁCANÍM V MEDZINÁRODNÝCH OBCHODNÝCH TRANSAKCIÁCH

Táto správa bola schválená a prijatá Pracovnou skupinou pre podplácanie v medzinárodných obchodných transakciách 30. januára 2008.

OBSAH

Zhrnutie a závery Pracovnej skupiny pre podplácanie 3

Písomná *Follow-up* správa o plnení odporúčaní z Fázy 2 – Slovenská republika[1]

[1] V anglickom origináli tvorí dokument „Písomná *Follow-up* správa o plnení odporúčaní z Fázy 2 – Slovenská republika“ súčasť predmetnej správy Pracovnej skupiny OECD, nie je však súčasťou jej predkladaného prekladu do slovenského jazyka (pozn. prekl.)

Zhrnutie a závery Pracovnej skupiny pre podplácanie

a) Zhrnutie zistení

1. Slovenská republika podnikla dodatočné kroky na plnenie Dohovoru OECD od svojho hodnotenia v rámci Fázy 2 v novembri 2005. Pracovná skupina s uspokojením konštatuje, že Slovenská republika splnila mnohé odporúčania z Fázy 2.

2. Slovenská republika vykonala viacero opatrení na zvyšovanie povedomia o Dohovore a zahraničnej korupcii v súkromnom sektore. Vydala príručku „Prevencia korupcie“, ktorá sa venuje korupčným trestným činom podľa Trestného zákona i medzinárodným protikorupčným nástrojom, zahŕňajúc tak trestný čin podplácania zahraničného verejného činiteľa[2] v zmysle slovenského právneho poriadku, ako aj Dohovor OECD. Príručka je prístupná na internete a bola rozoslaná širokému spektru slovenských spoločností, bánk, knižníc a mimovládnych organizácií. Slovenská obchodná a priemyselná komora, ministerstvo hospodárstva a EXIMBANKA SR taktiež podnikli kroky na zvyšovanie povedomia v podnikateľskom prostredí. Slovenská komora audítorov (SKAu) teraz odkazuje na zahraničnú korupciu a protikorupčné dokumenty OECD na svojej internetovej stránke. Taktiež vykonala školenie audítorov o otázkach spojených s odhaľovaním korupcie pri audite.

3. Napriek vykonaným opatreniam, v niektorých častiach súkromného sektora sa mohlo urobiť viac. Jediná aktivita týkajúca sa zvyšovania povedomia konkrétne právnickej profesie spočívala v poskytnutí príručky advokátskej komore, notárskej komore a komore exekútorov. Sekcia ministerstva zahraničných vecí zodpovedná za oficiálnu rozvojovú pomoc (ODA)[3] taktiež dostala príručku a uskutočnila niekoľko osobitných školení. Ďalšie zvyšovanie povedomia v právnickej profesii a v spoločnostiach zapojených do projektov rozvojovej pomoci by bolo potrebné. Pokiaľ ide o účtovníkov, príručka bola sprístupnená na internetovej stránke ministerstva financií a poskytnutá Slovenskej komore certifikovaných účtovníkov. Nie všetci certifikovaní účtovníci však sú členmi tejto komory alebo Slovenskej komory audítorov. Slovenská republika by preto mala zabezpečiť, aby sa snahy zamerané na zvyšovanie povedomia dotkli všetkých slovenských účtovníkov. Z týchto dôvodov sú odporúčania 1(c) a 4(a) úplne splnené, ale odporúčanie 1(a) je iba čiastočne splnené.

4. Pokiaľ ide o zvyšovanie povedomia vo verejnom sektore, pracovníci EXIMBANKY majú teraz prístup k dokumentu „Postupy zamerané na potláčanie podplácania a boj s podplácaním pri štátom podporovaných exportných úveroch[4]“ v slovenčine. Ministerstvo zahraničných vecí a Daňové riaditeľstvo svojich zamestnancov informovali o zahraničnej korupcii. Najvyšší kontrolný úrad zorganizoval školenia pre svojich audítorov o ekonomických trestných činoch (vrátane korupcie) a o problematike spojenej s odhaľovaním korupcie pri audite. Ministerstvo zahraničných vecí inštruovalo zahraničné zastupiteľstvá, aby plnili Dohovor a informovali nových zamestnancov o Dohovore. Ministerstvo hospodárstva taktiež oboznámilo svojich zahraničných zamestnancov s problematikou zahraničnej korupcie. V zmysle týchto snáh je odporúčanie 1(b) úplne splnené.

---

[2] Ako ekvivalent pojmu „podplácanie zahraničného verejného činiteľa“ sa ďalej v texte uvádza slovné spojenie „zahraničná korupcia“ (pozn. prekl.).

[3] Uvedený akronym je vytvorený z anglického slovného spojenia „Official Development Aid“ (pozn. prekl.).

[4] Anglický názov tohto dokumentu je: “OECD Best Practices to Deter and Combat Bribery in Officially Supported Export Credits” (pozn. prekl.).

5. V oblasti daní Slovenská republika novelizovala svoj zákon o dani z príjmov tak, že *expressis verbis* vylučuje možnosť uvádzať úplatky poskytnuté zahraničným verejným činiteľom ako odpočítateľnú daňovú položku. Táto novela nadobudla účinnosť 1. januára 2006. Daňová škola[5] pridala odhaľovanie podplácania do svojich osnov. Zamestnanci Daňového riaditeľstva, vedúci a noví zamestnanci boli školení na tému zahraničnej korupcie. Príručka OECD „Povedomie o podplácaní pre daňových kontrolórov" bola preložená do slovenčiny, sprístupnená na internete a v papierovej podobe zaslaná všetkým daňovým kontrolórom. Odporúčania 2(a) and 2(b) tak sú úplne splnené.

6. Pokiaľ ide o štátom podporované exportné úvery, EXIMBANKA zmenila svoj postup pre udeľovanie podpory. Klienti teraz musia predložiť informácie týkajúce sa totožnosti konateľa, ako aj sumy provízií a účelu poskytnutia provízie. Taktiež musia vyhlásiť, že ich konatelia neboli a nebudú zapojení do zahraničnej korupcie pri predmetnej transakcii. Tieto snahy dostatočne spĺňajú odporúčanie 3.

7. Čo sa týka inštruktáže ohľadom ohlasovania podozrení z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti, Finančná polícia denne poskytuje verbálnu inštruktáž povinným subjektom. Bankám bola poskytnutá taktiež určitá písomná inštruktáž. Návrh nového zákona demonštratívne vypočítava 11 indikátorov podozrenia, že došlo k legalizácii príjmu z trestnej činnosti. Tieto snahy sú chvályhodné, ale až prijatie tohto zákona bude uistením. Nateraz je odporúčanie 5 iba čiastočne splnené.

8. Pokiaľ ide o oznamovanie zahraničnej korupcie, nový zákon o audite[6] nadobudol účinnosť 1. januára 2008. Tento nový zákon od audítorov vyžaduje písomné oznamovanie dôvodného podozrenia z korupcie orgánom činným v trestnom konaní, ako aj správnym a dozorným radám kontrolovaného subjektu. Týmto je dostatočne splnené odporúčanie 4(b). Čo sa týka všeobecnej povinnosti všetkých osôb oznamovať podplácanie v zmysle Trestného zákona, príručka „Prevencia korupcie" (pozri vyššie), ktorá bola rozoslaná širokému spektru subjektov, zahŕňa túto oblasť. Navyše, Odbor boja proti korupcii (DFAC)[7] bol zodpovedný za zvyšovanie povedomia o oznamovacej povinnosti. DFAC bol personálne obsadený od apríla 2007, na rozdiel od toho, čo Slovenská republika uviedla vo svojej písomnej správe. Tento odbor zvyšoval povedomie o oznamovaní korupcie v častiach verejného sektora, ako sú centrá právnej pomoci. Celkovo, Slovenská republika úplne splnila odporúčanie 6(a).

9. Na margo ochrany oznamovateľov podozrení z korupčného správania podľa Zákonníka práce, ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny zahrnulo túto oblasť do svojho školenia o diskriminácii na pracovisku. Tohto školenia sa zúčastnili sudcovia, študenti, úradníci a štátni zamestnanci. Aktivity DFAC, týkajúce sa pracovníkov centier právnej pomoci, opísané vyššie, sa taktiež venovali ochrane oznamovateľov podozrení z korupčného správania. Odporúčanie 6(b) je teda úplne splnené.

10. Čo sa týka orgánov dohliadajúcich na dodržiavanie zákonov, kurzy slovenskej Policajnej akadémie o vyšetrovaní korupcie a korupčných trestných činoch v zmysle Trestného zákona pokrývajú zahraničnú korupciu. Relevantnými sú taktiež kurzy o použití špeciálnych vyšetrovacích techník v korupčných prípadoch a študijné pobyty na tému korupcie, ktorých sa zúčastňujú sudcovia, prokurátori a policajti. Odporúčanie 7(a) je úplne splnené. V rámci koordinácie orgánov dohliadajúcich na dodržiavanie zákonov, Úrad špeciálnej prokuratúry sa pravidelne stretával s orgánmi ako sú DFAC, daňové orgány,

---

[5] školiace stredisko Daňového riaditeľstva SR pre svojich zamestnancov (pozn. prekl.)

[6] zákon č. 540/2007 Z.z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (pozn. prekl.)

[7] Uvedený akronym je vytvorený z anglického názvu tohto odboru: „Department of Fight Against Corruption" (pozn. prekl.).

kancelária generálneho prokurátora a ministerstvo vnútra. Stretnutia sa venovali rôznym témam, od účasti zamestnancov po koordináciu a rozdelenie úloh. Policajti, prokurátori a sudcovia sa taktiež neformálne stretávali. Navyše, Spravodajská jednotka Finančnej polície (FIU)[8] spolupracovala s ostatnými orgánmi dohliadajúcimi na dodržiavanie zákonov prostredníctvom školení a každodenných stretnutí. V zmysle predpisov FIU spolupracuje taktiež s ostatnými špecializovanými orgánmi dohliadajúcimi na dodržiavanie zákonov, vrátane DFAC. Berúc do úvahy tieto snahy ako celok, odporúčanie 7(b) je úplne splnené.

11. Pokiaľ ide o možnosti obhajoby páchateľov trestného činu zahraničnej korupcie, Pracovná skupina odporučila Slovenskej republike zabezpečiť, aby ustanovenie o beztrestnosti spolupracujúcich páchateľov nebolo prekážkou efektívneho postihu trestného činu zahraničnej korupcie. Slovenská republika vysvetlila, že iba špeciálni prokurátori stíhajú korupčné trestné činy. Špeciálnych prokurátorov je relatívne malý počet, pracujú v jednej budove a uvedené odporúčanie Pracovnej skupiny je im známe. Za danej situácie nie je treba uskutočniť žiadne kroky na zabezpečenie toho, aby špeciálni prokurátori aplikovali ustanovenie o beztrestnosti v súlade s Dohovorom. Odporúčanie 8(b) je považované za splnené. Čo sa týka účinnej ľútosti, Slovenská republika pripravila návrh novely, na základe ktorej má byť účinná ľútosť vylúčená v prípadoch zahraničnej (ale nie domácej) korupcie. Zatiaľ inštitút účinnej ľútosti ostáva aplikovateľný na zahraničnú korupciu a odporúčanie 8(a) teda nie je splnené.

12. So zameraním na Špeciálny súd a Úrad špeciálnej prokuratúry (SPO),[9] Justičná akadémia uskutočnila viacero školení na tému zahraničnej korupcie pre špeciálnych sudcov a prokurátorov. Ďalšie školiace aktivity pokryli korupciu vo všeobecnosti. Z uvedených dôvodov je odporúčanie 9(b) úplne splnené. Čo sa týka efektívnosti oboch inštitúcií, Slovenská republika Pracovnej skupine oznámila, že legislatívny návrh z augusta 2006 zrušiť Špeciálny súd bol stiahnutý. V každom prípade, SPO je v súčasnosti personálne obsadený iba zhruba do dvoch tretín plného počtu, napriek snahám doplniť tento počet v rámci prebiehajúceho výberového konania. Odporúčanie 9(a) je zatiaľ iba čiastočne splnené.

13. Pokiaľ ide o zodpovednosť právnických osôb, Pracovná skupina odporučila Slovenskej republike v rámci Fázy 1 v roku 2000, aby zaviedla trestnú zodpovednosť právnických osôb pre zahraničnú korupciu. V roku 2005 slovenský parlament dvakrát neprijal vládne návrhy zákonov týkajúce sa uvedenej problematiky. Táto skutočnosť viedla Pracovnú skupinu k tomu, že v rámci Fázy 2 dôrazne odporučila Slovenskej republike, aby túto zodpovednosť bezodkladne zaviedla. Slovenská republika teraz pripravila tretí návrh zákona a očakáva, že ho vláda prerokuje začiatkom roka 2008 a následne že sa dostane do parlamentu. V súčasnosti sú sankcie, ktoré možno uložiť právnickým osobám za zahraničnú korupciu, nedostatočne efektívne, primerané a odrádzajúce. Z toho vyplýva, že odporúčanie 10 nie je splnené.

14. Čo sa týka postihu trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti, Slovenská republika odporučila špeciálnym prokurátorom, aby stíhali takéto trestné činy v súvislosti so stíhaním zahraničnej korupcie. Počet odsúdení za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti však v pomere k odsúdeniam za korupciu ostáva nízky. Mohlo by sa urobiť viac, ako napríklad aktívne zapojiť finančné inštitúcie a upozorňovať ich na problematiku prania špinavých peňazí spojenú s korupciou. Odporúčanie 11 je teda iba čiastočne splnené.

---

[8] Uvedený akronym je vytvorený z anglického názvu tejto jednotky: „Financial Intelligence Unit“ (pozn. prekl.).

[9] Uvedený akronym je vytvorený z anglického názvu tohto úradu: „Special Prosecutor's Office“ (pozn. prekl.).

15. V súvislosti s trestnými činmi účtovnej a audítorskej povahy, Slovenská republika vydala usmernenia a taktiež osobitne inštruovala daňových kontrolórov, aby presadzovali dodržiavanie relevantných zákonov. Odporúčanie 12(a) je úplne splnené. Akokoľvek, na účely posúdenia, či sú sankcie za tieto činy v praxi efektívne, primerané a odradzujúce, nejestvuje dostatočne vyvinutá prax. Na základe uvedeného bude Pracovná skupina plnenie odporúčania 12(b) naďalej sledovať.

16. Pokiaľ ide o štatistiky, Slovenská republika poskytla podrobné údaje o sankciách uložených za trestný čin korupcie a trestné činy s tým spojené, a tým preukázala, že odporúčanie 13 je úplne splnené. Okrem toho, BFAC vedie štatistiky o počte a zdrojoch oznámení o podozrení z korupcie. Údaje v týchto štatistikách nerozlišujú, či oznámenie urobil policajný informátor alebo osoba, ktorá má podozrenie z korupčného správania na pracovisku, nakoľko Slovenská republika toto nepovažuje za potrebné. Pracovná skupina uznáva stanovisko Slovenskej republiky a považuje odporúčanie 6(c) za úplne splnené.

17. Napokon, v správe z Fázy 2 sú uvedené tzv. *follow-up* otázky 14(a) až (d). Pracovná skupina bude tieto otázky naďalej monitorovať, nakoľko od hodnotenia v rámci Fázy 2 nenastala zmena vo vývoji či v praxi.

b) Závery

18. Na základe týchto záverov Pracovná skupina konštatuje, že Slovenská republika nesplnila odporúčania 8(a) a10, a že iba čiastočne splnila odporúčania 1(a), 5, 9(a) a 11. Z dôvodu nedostatočnej praxe bude Pracovná skupina naďalej sledovať odporúčanie 12(b) ako súčasť svojich budúcich aktivít v rámci monitoringu plnenia Dohovoru. *Follow-up* otázky, ktoré sú uvedené v správe z Fázy 2, ostávajú otvorené a budú naďalej monitorované. Zvyšné odporúčania sú splnené alebo uspokojivo vykonané. Vzhľadom na dôležitosť odporúčania 10, Pracovná skupina navrhuje, aby ju Slovenská republika o plnení tohto odporúčania informovala do šiestich mesiacov (t.j. 5. júna 2008).